
PRESENTACIÓ

Una nit d'estiu de l'any 2010, estant a València, descobrirem en una petita sala quasi buida d'un cinema en un barri al nord de la ciutat que projectaven «La cova dels somnis oblidats» (2010), de Werner Herzog. En realitat era un reportatge impagable sobre una cova de la Provença situada al riu Ardecha, afluent del riu Roine. Coneguda com Chauvet, la cova mai no fou habitada sinó que s'utilitzava a mena de temple religiós on es decoraven les parets amb pintures rupestres solament d'animals i es col·locaven ossos també d'animals semblantment als altars en una cerimònia d'oficiant. Només que això passava fa 35.000 anys enrere. Les pintures són tan antigues que encara no havíem descobert el color i estan dibuixades només amb el carbó de la mateixa torxa amb què il·luminaven les parets. Un bon dia, de sobte, una esllavissada de la paret de l'entrada la va tapar fa uns 20.000 anys, i ja mai ningú més hi tingué accés. Va quedar aturada en el temps fins que en l'any 1992, un grup d'espeleòlegs va trobar una entrada de difícil accés i la descobrí tal com havia quedat feia 20.000 anys...

Els grups humans d'aquell temps era encara una societat de caçadors recol·lectors i seguien els ramats de rens i cérvols per alimentar-se'n. No hi havia domini sobre la terra ni propietats que passaren dels uns als altres. Ens situem abans de l'inici de la Història (en majúscula) quan l'home encara no estava atrapat en el temps. En una de les pintures a l'interior més pregon de la cova hi ha una pintura al carbó de la pelvis d'una dona (l'única representació humana de totes les trobades), només mig cos inferior al qual s'abraça la fi-

gura d'un bisó agenollat. Recorda de seguida la pintura de la dona i el minotaure de Picasso però de fa uns trenta mil anys enrere. En aquella societat prehistòrica la dona era el centre del saber de la tribu i també l'origen del clan; era aquella que podia dominar la força del minotaure, els corrents tel·lúrics de la Natura. En aquell temps, el temps d'abans de la «Història», la permeabilitat era arreu i tothom en forma part; som, o érem, part del tot, part de l'aigua que bevem, de la terra que ens nodreix, de l'aire que respirem i del foc que ens arraulia al bell mig de la cova i ens protegia del fred exterior a l'època de les grans glaceres. L'origen i el final es vinculen en un sol element perquè l'ésser humà no estava bloquejat pels conceptes creats al llarg del temps i dels esdeveniments històrics; ara, en canvi, ens veiem a nosaltres mateixos atrapats en la Història, que vol dir atrapats en la primera revolució humana: l'aparició de l'agricultura.

L'agricultura i la ramaderia intensiva desplaçaran el nomadisme i des d'aquest moment tot restarà condicionat al concepte de la «Propietat»; la Natura desapareixerà en favor de la fragmentació de la terra, i la dona, que era el centre neuràlgic del corpus humà en moviment continu arreu del món, haurà de suportar el pes dels segles com una part més de la Natura transformada en Propietat.

Altrament, els rituals de les coves prehistòriques ens recorden els rituals al centre d'un temple, dels quals, encara tenim memòria de les societats antigues, ja en decadència quan eren actives, com

eren el culte a la deessa Diana, deessa de la Natura, Atena, la deessa de la Saviesa o Gaia, de la mateixa Terra, representades per figures femenines en clar retrocés davant la figura masculina dels Déus (Zeus), i que ben aviat seran substituïdes pel capellà del poble, de la comunitat, del convent o del castell, i que dirigirà les ments dels ciutadans i controlarà la seua òptima productivitat. Aboquem-nos a l'abisme:

Si ens situem a uns 9.000 anys enrere, en la primera revolució humana, l'aparició de l'agricultura, entre els rius Tigris i Eufrates, també hi apareixen dos invents nous: l'escriptura i les matemàtiques. Abandonem la vida nòmada i la substituïm pel sedentarisme. No deu ser una casualitat l'aparició de les xifres i les lletres, no són un divertiment; ens trobem a l'inici de la Història que ens en farà captius. Ara cal delimitar i documentar, xifrar i pesar de qui serà la Terra, els fragments dels bancals, a qui pertanyen i quanta producció en donen. En aquest paquet, podem inferir que també s'inclouen les dones perquè ara en formaran part de la producció de mà d'obra barata per als propietaris. Ens trobem a les portes de la societat esclavista que s'allargarà fins a la caiguda de l'Imperi Romà, on esdevindrà una substitució formal. La societat esclavista serà substituïda per la societat feudal però en el fons només trobem un canvi nominal ja que la producció estarà basada encara bàsicament en l'agricultura, i la força del treball descansarà sobre el múscul (humà o animal) i l'energia generada per la combustió de fusta o carbó vegetal. Durant tot aquest temps, la dona passarà a estar en segon terme però continuarà sent la productora de la descendència del senyor feudal, o entre les classes baixes, la productora de futurs soldats, llauradors, mariners, miners, predicadors...

Des de l'Edicte de Milà, en què el món es transforma en sistema feudal i la ideologia imperant a Europa recau en el cristianisme constantinià, a penes hi ha moviment social fins la segona revolució humana en 1840. Podríem haver-nos situat abans però agafem aquesta data com a referent (unes dècades abans o després no canviaria la qüestió) perquè ens situa en la invenció dels telègraf. Abans ens comunicàvem per carta, correu ordinari a cavall o mitjançant coloms missatgers; també coincideix en el període de temps en què la força

del treball s'obté a partir dels combustibles fòssils: carbó mineral primer, gas i petroli després, i l'urani ja al segle XX.

Pel cantó que ens toca, en canvi, poca cosa hi canviarà. La dona, com a mare, reflex de la visió cristiana de la verge Maria durant l'època feudal, es perllongarà durant els segles de predomini nominal de la societat burgesa i industrial on les dones rarament tenen una activitat i una visibilitat en la superfície de la societat, sinó que la trobarem sempre com a muller d'un home, i així podríem per simplificar posar ara el cas de Madame Curie, doble premi Nobel, un de física i un de química, en realitat Marie Sklodowsky, però coneguda amb el nom del marit, o si voleu, un cas més proper, l'escriptora Víctor Català, amb nom d'home, clar i ras, però en realitat Caterina Albert, escriptora de fama i renom però oculta rere un nom inventat, això sí, d'home. En aquesta etapa, més que mai, la dona ha d'estar vinculada a fer el paper que se li ha adscrit: cuidar els fills, atendre la casa i el marit, i en el temps sobrer, anar a l'església. En el fons serà el mateix discurs medieval: el futur de la dona ha d'estar dirigit pel mascle i aquella que gosarà plantar cara la tancaran al convent, si era de classe noble o alta, o serà declarada bruixa, herege o seguidora del culte al diable i cremada a la foguera. Ara, tanmateix, la «sentència» ha canviat, perquè al segle XIX la dona podrà ser declarada malalta mental o més subtilment, patidora de la famosa «histèria femenina» i així, les senyores de l'alta burgesia europea es disputaran ser incloses en la llista del doctor i psiquiatra Sigmund Freud.

Si analitzem el discurs religiós que atorga el paper a la dona no se'n va molt més enllà del que li atorgaran els del partit nazi a l'Alemanya de Hitler: la dona ha de ser mare de futurs soldats de la Wehrmacht, atendre el repòs del guerrer quan en torna a casa fatigat, i si escau, anar a resar a la capella diumenges i festes de guardar, perquè el guia espiritual, home de bé i presbiterià vestit amb capa i alçacoll, li recordarà el seu paper en la família, la pàtria i la «Història».

Arribarem, tot seguit, a la tercera revolució en la història de la humanitat, que en podríem dir en paraules d'Alvin Toffler «La tercera ona» (1986) i que ens situaria a l'entorn de l'any 1969, com l'any de la creació d'Internet, i també coincidirà

amb l'arribada a la Lluna, o un any abans, amb les revoltes del maig parisenc, així com l'expansió de la revolució sexual i feminista; molt bé tot, però on cal destacar que subjau el canvi de la força del treball de bell nou per les energies renovables i no contaminants, però que també perquè el paper de la dona en la societat comença a desvetllar-se, si bé de forma heterogènia i amb matisos, del llarg període secular de la dominació feudal i masculina; en part també cal tenir en compte l'arribada de l'expansió informàtica, que no sempre estarà controlada pel poder, i deixa esclatxes per on poder defugir-lo, si bé, temporalment.

Si ens permet el lector, farem ara un moment de pausa i ens situarem a l'escena final del «Viaje a la Alcarria» de Camilo José Cela on s'esdevé un canvi de guàrdia entre dos guàrdies civils en la presó de la localitat on passa la darrera pàgina de la novel·la, i on un li pregunta a l'altre «què tenim avui?» i li respon el company guàrdia civil, «dos maricons i un que escriu», com si fos un sol paquet arribat de correus a la presó franquista de la província de Guadalajara. Així era, i encara avui en diversos llocs del món, que a l'època franquista calia tenir controlats els periodistes («uno que escribe», diu literalment l'autor) per si publicaven coses sense passar la censura religiosa i política però també, i molt expressament, els homosexuals i per això els fitxaven i mantenien les fitxes policials actives fins ben entrada la suposada «modèlica» transició democràtica, i en concret fins als anys noranta del segle passat que no les feren desaparèixer; fitxes policials de persones catalogades com a «pervertits» només perquè no estimaven ni compartien la vida amb una persona del sexe diferent.

Però, per què? Es deu preguntar un lector del segle XXI. I no era una invenció del franquisme sinó que la qüestió es retrotrau a èpoques de l'inici del feudalisme que es fonamentava (i encara ara mateix) en una disjuntiva senzilla: els gais no produeixen mà d'obra barata per al sistema establert, i a més a més, poden influenciar la resta de la comunitat a no acatar les normes del poder, per tant, caldrà controlar-los i perseguir-los. En tot cas, el sistema oferirà una altra opció, com ara entrar al seminari i formar part de la casta sacerdotal que dirigirà des del púlpit la massa tre-

balladora i els orientarà en el camí de l'obediència, la productivitat, el consum i, finalment, el respecte al senyor amo. I en aquest context, les lesbianes ni tan sols eren considerades com a persones «existents» en la societat, simplement seran obliterades, oblidades, minimitzades. Entre aquest col·lectiu, sovint havien de dissimular la seua orientació sexual i viure conjuntament tot fent-se passar per germanes o cosines fadrines, amb la mirada irònica de l'home que les catalogava com a dones que no havien pogut casar-se com les altres dones, i havien de quedar-se «matxutxes». Reduïdes a l'ocultació i la «criptohomosexualitat» per poder viure en la catacumba i no acabar a la presó, l'exili o la mort simplement per voler estimar d'una altra manera a la canònica. Per al Poder basat en la força de la producció, l'homosexual serà vist com a perillós perquè no produeix per al Sistema; i podria induir a la «desobediència» a tota la resta de la comunitat. I açò, distingit lector o lectora, ha existit entre nosaltres fins ara mateix, no cal anar-nos-en a l'Afganistan...

Farem ara un gir de càmera per reüllar la incontestable pel·lícula de 1982, «Blade Runner» de Ridley Scott, on la «Replicant» (androides amb atributs que els fa semblants a humans quasi indistingibles) Rachel ha rebut al seu cervell uns «implants de memòria» perquè pugui tenir memòria dels records familiars (que en realitat són d'una persona humana ja difunta) i que finalment la duran a ser mare en la segona entrega de la saga. Tanmateix, ara, al 2016 l'empresa Hanson Robotics instal·lada a Hong Kong acabava de fabricar una androide anomenada Sophie amb un sistema d'intel·ligència artificial que li permet parlar i raonar com si fos una persona; en una entrevista periodística, després que se li havia atorgat la ciutadania legal com a ciutadana d'Aràbia Saudita, va dir: «que volia tenir un bebè robot i formar una família, perquè la noció de família era molt important i que calia relacionar-se fora del cercle del mateix grup sanguini» (!).

Com podem veure, cal posar atenció a les novetats tecnològiques perquè el Sistema Imperant, com si fos una gran «Màtrix Internacional» no deixa de funcionar i continua, mitjançant tots els mecanismes disponibles al seu abast a llençar missatges subliminars al receptor per fer-nos posseïdors «gratuïts» dels «implants de desitjos aliens teledi-

rigits», com donant per descomptat que cal continuar obeint el senyor feudal que serà el nostre guia i llum, i ara ja no cal distingir si serem mà d'obra barata o cervellets dissenyadors de nous sistemes operatius imperceptibles. Cal ser un bon «replicant» humà o androide, no hi fa res, però obedient i productiu, tal com fa 9.000 anys enrere...

Actualment, parelles que viuen i comparteixen l'espai, el temps, la ciutat o el poble, decideixen, o no, tenir descendència sense haver de suportar el referent obligat de la Santa Bíblia (home + dona = producció); parelles homosexuals o lesbianes es decanten per aquesta opció així com les monoparentals, els solitaris o els heterossexuals, etc. sense cap espasa de Dàmocles que els controle el destí ni la vida, però també n'hi ha d'altres que igualment no prenen aquesta via, perquè en pensar en un futur cada vegada més contaminat i hiperpoblat, dominat pel neofeudalisme rampant, obligarà els nouvinguts a la Terra a treballar per unes gotes d'aigua dessalada i alguna màscara antigàs per poder filtrar l'aire enrarit, amb jornals cada volta més esquistats, però això sí, tothom connectat a la xarxa «gratis» d'on rebrem informació dirigida i ordres. Sembla que el futur retornarà a estar dividit (si no sempre ha estat així) en uns pocs que dominaran el món i uns molts que s'accontentaran amb ben poc. Per això, potser renunciem a la descendència. El poeta maldit, visionari, mallorquí, i «políticament incorrecte» segons les males llengües, Miquel Bauçà, mort el 2005, es referia a l'alliberament de la dona al moment en

què els EUA inventaran una màquina que alliberarà les dones de l'obligació social de ser mares, i se les atorgue, només, el paper de ser persones humanes que poden decidir fer de la vida, la seua pròpia vida, i no caldrà res més.

Finalment, comptat i debatut, haurem de recordar al lector que en el número actual de la revista La Lloca de 2021, trobarà els apartats consuetudinaris relatius als esports, festivitats, activitats anuals, la part literària, la miscel·lània, i el resum dels esdeveniments dels dos darrers anys, el 2019 i el 2020, marcats per la pandèmia; tanmateix, el cos central d'aquest lliurament estarà dedicat, com ja deuen haver intuït, a les dones, i que anomenarem «el monogràfic», en grups diversos, dones que hi apareixen amb els seus noms i cognoms, i amb una breu biografia elaborada per cadascuna, sense ocultacions rere marits, pares o fills (com si sempre hagueren de ser unes perpètuas infants), amb els trets d'identitat marcada per la direcció que han volgut donar-li particularment. Si més no, ara, no solament la dona ha de poder disposar de la clau de la llibertat i de l'ús i destinació que donarà a la seua pròpia vida, sinó que també, tots els altres, dones o homes, podem saber, tot seguint les paraules d'Umberto Eco, quin nom tenia cadascuna de les coses, això era, el nom de cada cosa i el nom de cada rosa.

La junta directiva, desembre 2021